

העבר הוא ארץ אחרת	The past is another country
<p>העבר הוא ארץ אחרת. זהו מקום שאתה יכול לבקר – לפעמים כאשר אינך רוצה בכך.</p> <p>הוא יכול להיות רחוק, הוא יכול להיות קרוב – יותר מדי קרוב.</p> <p>זהו מקום שבו הסיפורים שלנו חיים.</p>	<p>The past is another country. It's a place you can visit—sometimes when you don't want to</p> <p>It can be far away, it can be close – too close</p> <p>It's where your stories live</p>
<p>וזהו גם המקום שבו הסיפור שלי מתחיל.</p> <p>בווינה, בירת האמפריה ההבסבורגית.</p>	<p>.And it's also where my story begins</p> <p>In Vienna, the capital of the old Habsburg Empire</p>
<p>לפני מלחמת העולם הראשונה, וינה הייתה בירתה של אמפריה רב לאומית גדולה.</p>	<p>Before the First World War, Vienna was the capital of a great multi ethnic ,empire</p>
<p>מלאה בתרבות, אמנות והיסטוריה</p>	<p>.brimming with culture, art and history</p>
<p>זהו מקום שבו חיו יותר מ- 175,000 יהודים</p>	<p>It's where more than 175,000 Jews - lived</p>
<p>ושניים מהם היו מוכרי הטקסטיל משה לוסטר ואשתו גולדה</p>	<p>and two of them were the textiles salesman Moshe Luster and his wife Golda</p>
<p>פרק ראשון: פעם הייתה זו ארצי, פעם היה זה עולמי.</p>	<p>Chapter 1: It was once my country. It was once my world</p>
<p>הם התחתנו בווינה בשנת 1919.</p>	<p>They were married in Vienna in 1919</p>
<p>בשנת 1921 נולדה בתם הבכורה הלי, וכעבור שש שנים נולד בנם, לאו.</p>	<p>In 1921, their first child, Helli, was born, and six years later came their son, Leo</p> <p>.That was me</p>
<p>גרנו, כמו משפחות יהודיות רבות אחרות, במחוז השני של וינה, ברחוב שרייגסה 12.</p>	<p>We lived, like many other Jewish families, in Vienna's second district, on Schreygasse 12</p>
<p>זהו היה עולם יהודי משלו.</p>	<p>.It was a Jewish world of its own</p>
<p>וזה היה העולם שבו גדלתי.</p>	<p>.And it was the world I grew up in</p>

למדתי בבית ספר יסודי ברחוב מאלצגסה – זה היה בית ספר תורני לתלמוד.	I went to elementary school on Malzgasse 16 – this was a religious Talmud Torah school.
בשבתות היינו הולכים לבית הכנסת הפולני.	On Shabbat we went to the Polish synagogue.
בזמני הפנוי הייתי הולך לעתים תכופות לקולנוע.	In my spare time, I often went to the movie theater.
אהבתי סרטים עם לורל והרדי וצ'רלי צ'פלין. הסרטים האלה תמיד הצחיקו אותי!	I loved films with Laurel and Hardy, and Charlie Chaplin. These films always made me laugh!
אך במהרה, יהודים באירופה הבינו שאין להם על מה לצחוק...	But soon the Jews in Europe found ...they had nothing to laugh about
יותר ויותר יהודים מגרמניה החלו להגיע לבית הכנסת שלנו וסיפרו לנו על מה מתרחש שם.	More and more Jews from Germany started coming to our temple and told us what was happening there.
שכנים החלו לעזוב את וינה.	Neighbors started to leave Vienna.
אך המשפחה שלי נשארה.	But my family stayed. PAUSE
פרק שני: ארץ שנמחקה	Chapter 2: A country vanishes
אני עדין זוכר מה קרה ביום שישי ב- 11 במרץ, 1938. אבא שלי ואני היינו בבית כנסת לכבוד שבת.	I still remember exactly what happened on Friday 11 March 1938. My father and I were in synagogue for Shabbat.
בדרכנו הבייתה, אחד השכנים שלנו עצר אותנו ברחוב. הוא אמר: "מר לוסטר, קרה דבר נורא. הקנצלר שושנינג התפטר."	On our way home, one of our neighbors stopped us on the street. He said: „Mr. Luster, something terrible has happened. Chancellor Schuschnigg resigned“.
אבא שלי אמר: "עכשיו האסון שלנו מתחיל."	My father said: „Now our misery begins“.
ביום למחרת, הגרמנים צעדו לתוך אוסטריה.	One day later, the Germans marched into Austria.
אזרחים בווינה מיד ענדו צלבי קרס על הזרוע וחיפשו אחר יהודים.	Viennese people immediately wore swastika armbands and were looking for Jews.
ביום הבא אוסטריה חדלה מלהתקיים.	The next day, Austria ceased to exist.
נאצים גרמנים ואוסטרים השתלטו על מוסדות השלטון.	German and Austrian Nazis occupied all government functions.

<p>איש מהרחוב שלנו הפך לנציג המקומי של המפלגה הנאציונל-סוציאליסטית. הוא הכריח אותי לחפור בשלג ונאלצתי לעשות כל מה שאחרים סירבו לעשות עבורו.</p>	<p>A man from our street became a local representative for the NSDAP. He made me shovel snow, and I had to do everything no one else wanted to do for him.</p>
<p>מהר מאוד יהודים איבדו את הדירות והחנויות שלהם.</p>	<p>Jews immediately lost their apartments and their stores</p>
<p>אבא שלי איבד את מקום העבודה שלו.</p>	<p>and my father lost his job</p>
<p>לאחר שמונה חודשים, בערב ה-9 בנובמבר, התרחש פוגרום נוראי בווינה, ובכל מקום אחר באמפריה של היטלר. הנאצים קראו לזה "ליל הבדולח"</p>	<p>Eight months later, on the evening of November 9, there was a massive pogrom in Vienna, and everywhere else in Hitler's Reich. The Nazis called it "Kristallnacht."</p>
<p>מכל עבר, השכנים הוינאים שלנו התפרעו. הם שרפו בתי כנסת והרסו חנויות יהודיות.</p>	<p>All around us, our Viennese neighbors rioted. They burned synagogues and destroyed Jewish shops.</p>
<p>אלפי יהודים גברים נעצרו. אבא שלי היה אחד מהם.</p>	<p>Thousands of Jewish men were arrested. My father was one of them.</p>
<p>בזמן שאבי היה במעצר, אחד השכנים שלנו גירש אותנו מהדירה שלנו.</p>	<p>While my father was in prison, one of our neighbors threw us out of our apartment.</p>
<p>לבסוף, הנאצים שחררו את אבא שלי. אך היה אסור היה לו להגיד לאף אחד איך התעללו בו בכלא.</p>	<p>Finally, the Nazis let my father go. But he wasn't allowed to tell anyone about how he had been abused in prison.</p>
<p></p>	<p>PAUSE</p>
<p>החל מדצמבר 1938, נאלצתי ללכת לבית ספר נפרד ליהודים.</p>	<p>From December 1938 on, I had to attend a separate school for Jewish students.</p>

<p>מכיוון שעל ילדים יהודים נאסר אפילו ללכת לפארקים ציבוריים, הקהילה היהודית נתנה לנו מקום בטוח שבו יכולנו לשחק: בית הקברות היהודי. זה המקום שבו יכולנו להתנהג כמו אנשים נורמליים.</p>	<p>Because Jewish children weren't even allowed to go to public parks</p> <p>the Jewish community gave us a safe place where we could play: the Jewish cemetery.</p> <p>That's where we could act like normal children.</p>
<p>לאחר שכל בתי הכנסת נהרסו, הורי ערכו לי מסיבת בר מצווה בדירתנו עם ווילונות מכוסים.</p> <p style="text-align: center;">PAUSE</p>	<p>With all the synagogues destroyed, my parents held my bar mitzvah in our apartment, with the shades drawn</p> <p style="text-align: center;">PAUSE</p>
<p>משפחות יהודיות עשו הכל כדי לעזוב את אוסטריה. הם התאספו בתורות בארמון רוטשילד והתחננו לנאצים לתת להם לעזוב.</p>	<p>Jewish families were desperately trying to get out of Austria</p> <p>They lined up at the Rothschild Palace, begging for permission from the Nazis</p>
<p>אבא שלי מצא עבודה בקהילה היהודית, והוא הצליח לארגן את הבריחה של אחותי הלי לפלשטינה.</p>	<p>My father found a job with the Jewish Community, and he managed to organize my sister Helli's escape to Palestine</p>
<p>הוא ניסה גם להוציא אותי מחוץ לווינה. אך לא היה לי מזל.</p>	<p>He tried to get me out of Vienna as well.</p> <p>But I had no luck</p>
<p>וכך, נאלצתי להישאר בווינה. כאשר הייתי בן 14, הייתה לי עבודה ראשונה: הוכרחתי לעבוד במפעל עבור הצבא הגרמני.</p>	<p>And so I had to stay in Vienna</p> <p>When I was 14 years old, I got my first job: I was forced to work in a factory for the Wehrmacht army</p>
<p style="text-align: center;">פרק שלוש: ארץ במלחמה</p>	<p style="text-align: center;">Chapter 3: A country at War</p>
<p>ב- 24 בספטמבר, 1942, הנאצים גירשו אותנו מוינה. הייתי בן 15. לאחר יומיים ברכבת, הגענו לגטו של טרזינשטאט.</p>	<p>On 24 September 1942, the Nazis deported us from Vienna. I was 15 years old</p>

	After two days on a train, we arrived .in the ghetto of Theresienstadt
הקיסר יוזף השני בנה את טרזינשטאט כמבצר בשנות ה-80 של המאה ה-18, ולאחר שנת 1918, הוא היה בשימוש של הצבא הצ'כוסלובקי.	Emperor Joseph II built Theresienstadt as a fortress in the 1780s, and after 1918, it was used by the Czechoslovak army.
הנאצים הפכו אותו לגטו. עשרות אלפים גרו שם בתנאים נוראיים.	The Nazis turned it into a Jewish ghetto. Tens of thousands were living there in terrible conditions.
PAUSE	PAUSE
אני עבדתי במטבח	.I worked in the kitchen
העבודה הייתה קשה, אך לפחות היה לי מספיק אוכל. יכולתי אפילו לתת חלק ממכסת האוכל שלי להורי.	It was hard work, but at least I had enough to eat. I could even give some of my food rations to my parents.
לעתים ראינו אנשים נלקחים מטרזינשטאט ברכבות בטרנספורטים גדולים. אף אחד לא ידע לאן הם נוסעים.	We often saw people being brought out of Theresienstadt on large transports. Nobody knew where they were going.
לאחר 24 חודשים, מצאתי את השם שלי באחת הרשימות של טרנספורטים מהסוג הזה. ב-28 בספטמבר, 1944, הייתי אמור לעזוב את טרזינשטאט ביחד עם אבי ועם עוד 2500 יהודים אחרים.	After 24 months, I found my name on the list for such a transport. On September 28, 1944, I was scheduled to leave Theresienstadt, together with my father and 2,500 others.
שמה של אמי לא היה ברשימה. לא היה לי מושג מה יקרה איתה.	My mother's name was not on the list. I had no idea what would happen to her.
PAUSE	PAUSE
נסענו יומיים בקרונות בקר.	.We spent two days in cattle cars
לפתע, זה היה בלילה, שמענו אנשים צועקים. הרכבת נעצרה.	Suddenly, it was during the night, we heard people yelling. The train stopped.
הדלתות נפתחו.	.The doors were opened
מכל כיוון, ראינו אורות ותמרורי עצור עם גדרות תיל שעליהם היה כתוב: "מתח גבוה!"	All around, we saw lights and signposts with barbed wires, saying: "High voltage!"

הם לקחו את כל מה שהיה לנו.	.They took away everything we had
כולם היו צריכים לעמוד באופן אישי מול קצין אס.אס. הוא שאל אותי מה מקצועי. "חשמלאי", אמרתי. נשלחתי לצד אחד.	Everyone had to individually step in front of an SS officer He asked me what my profession was Electrician," I said. I was sent to the "one side. PAUSE
איבדתי את אבי משדה הראיה שלי... ויותר לא ראיתי אותו שוב.	I lost sight of my father... and I never saw him again
שעות ספורות לאחר מכן, ראיתי את המשרפה, והאש.	A few hours later, I saw the crematory, and the fire
PAUSE	PAUSE
שלושה שבועות נוראיים עברו להן, לפני ששלחו אותנו למחנה עבודה בגליוויצה.	Three terrible weeks went by, before they sent us to a labor camp in Gliwice
שם נאלצנו לתקן קרונות רכבת תחת תנאים איומים.	That's where we had to repair train wagons under terrible conditions
הצבא הסובייטי התקרב. אז, ב- 18 בינואר, 1945, ה- אס.אס אסף אותנו ביחד ושלה אותנו לצעוד.	.The Soviet army was moving closer Then, on January 18, 1945, the SS gathered us up and sent us marching
היה חורף. לא היו לנו נעליים טובות ובגדים חמים. רבים לא יכלו להמשיך. הם פשוטו נורו.	It was winter. We had bad shoes and no warm clothes Many couldn't go on. They were simply shot
לבסוף, הפסקנו לצעוד. הגענו למחנה בשם בלכהאמר. קציני ה- אס.אס נעלו אותנו בצריפים וניסו לשרוף אותם. אלו שניסו לברוח נורו למוות. אך הצלחנו להסתתר. חיכינו. אז, בוקר אחד, ה- אס.אס נעלם. היה רגוע. PAUSE	Finally, we stopped marching. We had arrived at a camp called Blechhammer The SS officers locked us in the barracks and tried to burn them down. Those who tried to escape were shot. But we were able to hide We waited Then, one morning, the SS was gone

	<p>.It was calm</p> <p>PAUSE</p>
<p>לאחר זמן מה, העזתי לצאת החוצה. הלכתי לאורך הרחוב שהוביל מחוץ למחנה. פתאום, ראיתי משאיות עם כוכבים אדומים על מכסי המנוע. אלה היו חיילים רוסיים.</p> <p>אחד מהם ניגש אלי. אמרתי בידיש: "ייד, יה. ייד, ייד." – אני יהודי. הוא התסכל עלי ואמר: "יא טוזה ייד." – גם אני..</p> <p>אז הובלתי את החיילים הרוסיים למחנה. הם נתנו לנו אוכל ודאגו לנו.</p>	<p>After some time, I dared to go out. I went along the street that led out of the camp. Suddenly, I saw trucks with red stars on their hoods. They were Russian soldiers.</p> <p>One of them approached me. I said in Yiddish: "Yid, ja. Yid, Yid." – I am a Jew. He looked at me and said: "Ja tosche Yid." – Me, too.</p> <p>Then I guided the Russian soldiers to the camp. They gave us food and took care of us.</p>
<p>בשבועות הבאים, עשינו את הדרך לקרקוב, שם קיבלנו תעודות מזהות מארגון הצלב האדום.</p> <p>PAUSE</p>	<p>In the following weeks, we made our way to Krakow, where we received identification documents from the Red Cross.</p> <p>PAUSE</p>
<p>החל ממרץ 1938 ועד אביב 1945 האנשים היחידים במדים שיצא לי לפגוש היו אוסטרים וגרמנים.</p> <p>המענים שלנו.</p> <p>אך הרוסים, מצד שני? לראשונה, גברים במדים התייחסו אלי כמו לבן אדם.</p>	<p>From March 1938 until spring of 1945, the only men in uniform I had met were Austrians and Germans.</p> <p>Our tormentors.</p> <p>But the Russians, on the other hand? For the first time, men in uniform treated me like a human being.</p>
<p>אז, יום אחד, קצין רוסי אמר לנו: "המלחמה נגמרה. אתם יכולים ללכת לאן שאתם רוצים."</p>	<p>Then, one day, a Russian officer said to us: „The war is over. You can go wherever you want“.</p>
<p>הייתי צריך לברר מה קרה לאמא שלי.</p>	<p>I had to find out what happened to my mother.</p>
<p>נסעתי עם חברים לטרזינשטאט בטרמפים.</p>	<p>My friends and I went to Teresienstadt by train and hitchhiking.</p>
<p>הגטו זה עתה שוחרר על ידי הסובייטים.</p>	<p>The ghetto had just been liberated by the Soviets.</p>
<p>פגשתי חבר של אבא שלי, והוא שאל אותי: "ביקרת כבר אצל אימך?"</p>	<p>I met a friend of my father's, and he asked me: "Have you visited your mother yet?"</p>

מצאתי אותה בעליית גג קטנה.	.I found her in a tiny attic
השאלה הראשונה שלה הייתה: "היכן אבא שלך?" PAUSE אז היא אמרה: "אלוהים עשה כך שתשאר בחיים."	:Her first question was "Where's your dad" PAUSE :Then she said "God made it so that you're still alive" "
PAUSE	PAUSE
לא רציתי לחזור לאוסטריה, אך לפני הגירוש, אמא שלי נתנה את התכשיטים שלה לחברה נוצרית כדי שזו תדאג להם. היא קיוותה לקבל אותם בחזרה, משום שלא היה לנו דבר.	I didn't want to go back to Austria, but before the deportation, my mother gave her jewelry to a Christian friend to take care of. She was hoping to get it back, because we didn't have anything else.
אז נסעתי עם חבר שלי לוינה.	.So my friends and I went to Vienna
נסענו דרך אירופה הרוסה מהמלחמה.	We traveled through a Europe destroyed by war
וינה הופצה קשות. עיר גדולה זו הייתה עכשיו עיי חורבות.	Vienna had been badly bombed. This great city was now a giant ruin
הלכתי לראות את החברה של אמא שלי. "הרוסים לקחו הכל ממני", היא אמרה.	I went to see my mother's friend. "The Russians took everything from me", she said
אחרי זה הלכתי לראות את הדירה הישנה שלנו.	Then I went to see our old apartment
רציתי לראות את השוערת שהורים שלי נתנו לה את כל הרהיטים שלנו.	I wanted to see the janitor my parents had given all our furniture to
איך היא לא הייתה שם יותר. ומי היה השוער החדש? נציג המפלגה הנאציונל סוציאליסטית לשעבר אשר הכריח אותי לחפור בשלג כשהייתי ילד.	But she wasn't there anymore. And who was the new janitor? The former NSDAP representative who had made me shovel snow as a child
עזבתי את וינה. לא רציתי לחזור לשם יותר. לא יכולתי לסבול יותר להיות שם. PAUSE	I left Vienna. I never wanted to go back. I couldn't bear it any longer PAUSE
חזרתי לאמא שלי, וכמו אלפי יהודים מכל רחבי אירופה – אלו ששרדו – רצינו למצוא בית זמני במה שנקרא, מחנות העקורים.	I went back to my mother, and like hundreds of thousands of Jews from all over Europe – those who had survived - we wanted to find a new temporary home in what was called Displaced Persons Camps

מחנות אלה מוקמו באזורי הכיבוש של ארצות הברית בגרמניה ואוסטריה – עבור אלה שלא היה להם יותר בית, או לא ידעו לאן ללכת.	These camps were set up in the US occupation zones of Germany and Austria -for those who didn't have a home anymore, or didn't know where to go.
הלכנו למחנה עקורים בעיר בווארית בשם דגדנדורף.	We went to a DP camp in the Bavarian town of Deggendorf.
התחלתי לעבוד עבור הג'וינט, ארגון עזרה יהודי. סוף סוף, לא הייתי צריך לעבוד עבור הנאצים יותר, עכשיו יכולתי לעזור לאנשים אחרים.	I started working for the Joint, a Jewish aid organization. Finally I didn't have to work for the Nazis any longer; now I could help other people.
אהבתי לעזור לאחרים, ולמרות שלא ידעתי זאת אז, בגיל 18, אמשך בלעזור לאחרים במשך כל חיי.	I loved helping others and although I didn't know that back then, at the age of 18 I would continue to do so for the rest of my life.
פרק חמישי: העתיד הוא ארץ אחרת	Chapter 5: The future is another country
אמא שלי ואני ידענו היכן אנו רוצים שיהיה הבית החדש שלנו: בישראל, המדינה החדשה שנוסדה במאי, 1948.	My mother and I knew where we wanted our new home to be: in Israel, the new state founded in May 1948. We boarded a ship in July 1949 and said goodbye to Europe.
אחותי כבר הייתה שם. היא ברחה לפלסטינה יותר מעשר שנים קודם לכן.	My sister was already there. She had escaped to Palestine more than ten years before us.
התחלתי לעבוד עבור ארגון בשם אוזה - סייענו לישראלים עניים עם עבודות שיניים.	I started to work for an organization called OSE—we were helping the poorest Israelis with dental work.
יותר מאוחר הלכתי לעבוד עבור הג'וינט שוב. בעזרת הארגון המסייע שלהם שנקרא מלבן, הגשנו עזרה לקשישים, חולים והמהגרים פצועים.	Later I went to work for Joint again. With their aid organization called Malben, we took care of old, sick and wounded immigrants.
בשנת 1952, פגשתי אישה צעירה ויפה. שמה היה שושנה ריזנברג והיא באה מגליציה.	In 1952, I met a beautiful young woman. Her name was Shoshana Riesenber and she was from Galicia.

היא שרדה את השואה בפולין על ידי הסתתרות וגם באה לישראל בשנת 1949.	She survived the Holocaust in Poland in hiding and also came to Israel in 1949.
היינו לנו המון סיפורים לחלוק, והתחלנו לכתוב סיפור חדש, שלנו.	We had many stories to share, and we began to write our own, new history.
נישאנו בשנת 1955.	.We married in 1955
כעבור שנה, בתנו נווה נולדה.	One year later, our daughter Nava ,was born
וב-1959 נולד בננו משה.	.and Moshe was born in 1959
הילדים שלנו גדלו כצברים - ישראלים אמיתיים.	Our children grew up as Sabras - real Israelis
כפי שזה היה עם הרבה עולים אז, היו אלה הילדים שלנו אשר לימדו את ההורים שלהם עברית.	Like it was the case with a lot of immigrants back then, it was our children who taught their parents Hebrew
הם קראו לנו "ייקים"	.They called us Yekkes
אז, היה זה כינוי גנאי ליהודים אוסטרים וגרמנים.	Back then, it was a derogatory term for Austrian and German Jews in Israel
תמיד הופענו בזמן והיינו מאוד מנומסים,	We showed up on time and were polite
וצייטנו לכללים.	.And we followed the rules
אך זה לא היה הדבר הגרוע ביותר.	.But that was not the worst thing
אלה מאיתנו, כמוני, אשר שרדו את המחנות, היינו מנוודים בחברה הישראלית. הם חשבו שהלכנו כמו צאן לטבח.	Those of us, like me, who had gone through the concentration camps, were ostracized by Israeli society. They thought we went like lambs to the slaughter
ישראל הייתה מדינה צעירה - נולדה במלחמה, היא הייתה צריכה להאבק למען הישרדותה.	Israel was a young country - born in war, it had to fight for its survival
הסיפור שלנו - של יהודי אירופה שנקלעו לגיהנום הנאציזם - לא התאים לסיפור שלהם.	Our story - of the European Jews caught up in the hell of Nazism - didn't fit their story line

<p>היה זה המשפט של אדולף אייכמן בירושלים בשנת 1961 אשר שינה זאת.</p>	<p>It was the trial of Adolf Eichmann in 1961 in Jerusalem that changed all that</p>
<p>שורד אחר שורד סיפר את סיפורו על דוכן העדים. המדינה כולה הייתה מרותקת לרדיו. דברים החלו להשתנות בקיצוניות. כעת אנשים צעירים פה הבינו מה שעברנו. והם הבינו עוד דבר - שהאובדן שלנו הוא גם האובדן שלהם.</p>	<p>One survivor after another told their stories on the witness stand The entire country listened on the radio. Things started to change radically Now young people here understand what we went through And they understand something else—that our loss is their loss, too</p>
<p>אחרית דבר: העבר הוא ארץ אחרת</p>	<p>Epilogue: The past is another country</p>
<p>כאשר עבודתי עבור מאלברן הסתיימה, הלכתי לעבוד עבור השגרירות האוסטרית בתל-אביב. השגריר היה בא הולך וכיהודי מוינה, הייתי כמו יועץ בשבילו.</p>	<p>When my work for Malben ended, I went to work for the Austrian Embassy in Tel Aviv The ambassadors came and went, and as a Jew from Vienna, I was like an advisor to them</p>
<p>כנראה שעשיתי עבודה טובה, משום שבשנת 1992 קיבלתי אותו כבוד ממדינת אוסטריה.</p>	<p>I must have done good work, because in 1992 I was honored by the Austrian state</p>
<p>אלו היו השנים שאוסטריה החלה סוף סוף</p>	<p>Those were the years that Austria finally started</p>
<p>לשלם פיצויים לקורבנות הנאציזם סוציאליזם.</p>	<p>making compensation payments to the victims of National Socialism</p>
<p>ביחד עם חברי גדעון אקהאוס, עבדנו קשה מאוד</p>	<p>Together with my friend Gideon Eckhaus we have been working tirelessly</p>
<p>כדי להשיג לפחות מעט צדק עבור יהודים אוסטרים</p>	<p>to achieve just a measure of justice for those Austrian Jews</p>
<p>אשר איבדו כל כך הרבה.</p>	<p>who had lost so much</p>
	

<p>כמובן שידענו שאוסטריה לעולם לא תוכל לפצות אותנו על כל מה שנשדד מאיתנו.</p>	<p>Of course we were aware that Austria could never compensate us for all that had been stolen.</p>
<p>אבל רצינו, ולבסוף השגנו הכרה.</p>	<p>But we wanted, and we finally got recognition.</p>
<p>זה סימל הרבה עבורנו.</p> <p>PAUSE</p>	<p>.That meant a lot to us</p> <p>PAUSE</p>
<p>אבל אנשים כמונו? לעולם לא נוכל לעזוב את העבר מאחורינו.</p>	<p>But people like us? We can never leave the past behind.</p>
<p>אני זוכר יום אחד, עליתי על אוטובוס בתל אביב. הסתכלתי על זרועו של הנהג, וראיתי מספר מקועקע.</p>	<p>I remember one day, I was getting on a bus in Tel Avi</p> <p>I looked at the arm of the driver, and I saw a tattooed number</p>
<p>הסתכלתי עליו והוא הסתכל עלי.</p> <p>זיהינו זה את זה.</p> <p>אמרתי: "לא ראיתי אותך מאז אושוויץ".</p>	<p>.I looked at him and he looked at me</p> <p>.We knew each other</p> <p>I said: „I haven't seen you since Auschwitz“</p>
<p>לאחר כמה תחנות, ירדתי. האוטובוס המשיך. עמדתי שם וחשבתי: "העבר הוא ארץ אחרת".</p>	<p>.After a few stops, I got off .The bus drove on</p> <p>And I stood there, thinking: „The past is another country“</p>